

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1273360/7

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב שלמה שפירא

המבקשת: פלונית (ע"י ב"כ טו"ר משה מיטלמן)

נגד

המשיב: פלוני

הנדון: עיכוב ביצוע החלטת ביניים – אימתי? דיון ברכוש למרות הליכי פשיטת רגל ומינוי מנהל מיוחד בעניינו של אחד הצדדים

החלטה

לפניי 'בקשה דחופה לעיכוב ביצוע'.

ובמה דברים אמורים?

המבקשת הגישה לבית דיננו בקשת רשות ערעור על החלטותיו של בית דין קמא שלפיהן ימשיך לדון לעת עתה בתביעה הרכושית שבין הצדדים למרות היותו של המשיב פושט רגל שמונתה לנכסיו מנהלת מיוחדת.

המשיב טרם הגיב לבקשת רשות הערעור, המועד שבתוכו רשאי הוא להגיב טרם חלף, ולעת עתה כמובן טרם התקבלה החלטה בבקשה זו, אלא שהמבקשת טוענת בבקשת "עיכוב הביצוע" שהגישה כי יש להורות על דחיית הדיון בחלוקת הרכוש הקבוע לפני בית דין קמא ונועד להתקיים בעוד יומיים נוכח טענותיה כי אל לו לבית הדין לדון בסוגיה זו כלל.

"עיכוב הביצוע" אפוא אינו עיכוב ביצועה של החלטה אופרטיבית כלשהי בענייני הרכוש אלא עיכוב הדיון בו. אכן פורמלית מדובר בעיכוב ביצוע ההחלטה, או חלק מההחלטה, שבעניינה הוגשה בקשת רשות הערעור שאכן עסקה גם היא לא בהחלטה אופרטיבית בענייני הרכוש אלא בהחלטה לדון בהם, אלא שלא די בכך כדי להיעתר לבקשת עיכוב הביצוע, כביכול משום שאם לא ניעתר לה יתאיין הערעור המבוקש.

ברי ומובן לכול כי תכליתה העיקרית של בקשת רשות הערעור העוסקת באפשרות לדון בענייני הרכוש היא מניעת או ביטול ההחלטות שתתקבלנה, אולי, בסופו של דיון ולא מניעת הדיון עצמו. הטענות נגד עצם קיום הדיון אינן עומדות לעצמן אלא באות כנימוק שמראש לטענה לבטלות ההחלטות שתתקבלנה. במובן זה גם אם יקיים בית דין קמא את הדיון בסוגיות הרכושיות לא יהיה בכך כדי לאיין את טענות הערעור המבוקש.

אכן, הדברים אמורים על דרך כלל גם כלפי בקשת רשות הערעור עצמה, ועם זאת אכן לעיתים יש מקום להרשות את הערעור – ולא להורות כי תחילה יסיים בית דין קמא את מלאכתו ולאחר מכן יידון הערעור, אם יוגש, על פסקו ובמסגרתו ייטענו גם הטענות בדבר העדר הסמכות או

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

המניעה מלדון – שכן שמיעת הערעור בשלב המוקדם עשויה לחסוך מהצדדים ומבית הדין גם יחד ניהול הליך עקר, ולעיתים גם יקר, הליך העולה בדמים, ולעיתים – תרתי משמע.

ברם שיקול זה אינו היחיד במשוואה. בצד הצורך למנוע הליכים עקרים יש גם צורך למנוע את עיכובם של הליכים בכדי ואת עינוי הדין הכרוך בו, עינוי דין שלעיתים עלול להביא אף לתוצאה של עיוות דין – אם לא בפסיקה, אזי ביישום, בבחינת מעוות לא יוכל לתקן.

האיזון בין שני אלה – בין הצורך למנוע הליך עקר לצורך למנוע את עיכובו הבלתי־מוצדק של הליך עד לשמיעת ערעור על החלטות דיוניות – לעיתים הוא מהמלאכות הקשות שבמקדש, אולם במקרה שלפנינו ההכרעה היא מן הקלות:

עיון בתיק מלמד כי הדיון הקבוע בעניינם של הצדדים בבית דין קמא אינו מיועד רק לשאלה הרכושית אלא אף לשאלת גירושי הצדדים, שאלה שלה ודאי אין זיקה להליכי פשיטת הרגל. נמצא שאין מדובר בביטול הדיון אלא בהוראה לבית הדין לצמצם עצמו במהלכו של דיון זה לסוגיה אחת בלבד ובלי להיכנס לקרביה של רעותה.

הוראה שכזו אינה ראויה על דרך כלל גם מן הטעם הפשוט שהסוגיות כרוכות זו בזו, ולא רק במובן המשפטי של המונח 'כריכה', והוראה לבית הדין שלא לעסוק באחת מהן עשויה לפגוע ביכולתו לנהל דיון יעיל ואולי אף להביא להסכמות בסוגיה האחרת.

נוסף לכך, בנסיבות האמורות, הנזק שאותו מבקשת בקשת עיכוב הביצוע למנוע אינו דיון שעשוי להתברר כעקר ומיותר – אם תתקבל בקשת רשות הערעור ויתקבל גם הערעור שיבוא בעקביה – מה שכרוך בבזבוז הונם וזמנם של הצדדים, אלא חלק מדיון בלבד, נזק שללא ספק הוא מצומצם, כשלאידך גיסא הלוא אם נורה להימנע מלעסוק בדיון זה בשאלות רכוש ייתכן שהתוצאה תהיה צורך לקבוע בהמשך דיון מיוחד בעניינין של אלה, גם לאחר הכרעה בסוגיית הגירושין, ונמצא שדווקא ההוראה המבוקשת היא שתסב את הנזק של דיון מיותר.

זאת ועוד, עיון בהחלטות בית דין קמא ובבקשה שלפנינו מעלה אפשרות, ושמה חשש, כי כל עיקרו של הדיון הרכושי שאמור להתקיים בתוך הדיון הקרוב אינו תחום אלא לשאלה אחת: אם לעת עתה וכל עוד לא מומש הנכס במסגרת הליכי ההוצאה לפועל מחד גיסא, ולא חולקו נכסי הצדדים ביניהם – מאידך גיסא, עומדת למשיב זכות שימוש בנכס מכוח בעלותו הנוטעת. "שמה חשש" אמרנו וכוונת הדברים היא כי נראה לכאורה וקיים לפחות 'חשש' כי זה הוא גם 'החשש' של המבקשת וכי כל עיקרו של הרצון למנוע את הדיון לא נועד כדי לחסוך זמן או משאבים הדרושים לדיון אלא כדי למנוע את הדיון בשאלה זו, שבעניינה כתב בית דין קמא:

בכל הנוגע לשאלת זכות המגורים בדירה – הדיון בזכות זו אינו יכול להיות מעוכב כשנידון זה אינו עומד לדיון במסגרת שיפוטית אחרת.

לא ייתכן שבהחלטה מיום א' בתמוז התש"ף (23.6.2020) בית הדין היה מוסמך לקבוע את זכות המגורים של האשה בדירה, זכות שנגזרה מרישום הדירה על שמה, אך [עתה] לא יוכל להשלים את הדיון באמצעות בירור הבעלות על הנכס, כשהתוצאה מדיון זה והפסיקה שתינתן משליכה ישירות על הפסיקה בשאלת זכותה הבלעדית למגורים בדירה.

נעיר כי בית דין קמא כתב נימוק נוסף כי המבקשת ויתרה על הענקת הדירה לה, ובעניינינו של נימוק זה טוענת המבקשת כי מדובר בטעות עובדתית שכן לא ויתרה על ההענקה, אך החלטתו של בית דין קמא עומדת אף ללא נימוק נוסף זה, ובכל מקרה לגופו של עניין – שהוא, ולא קיום

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הדיון, העיקר – את טענותיה כנגד הנימוק הנוסף, כאת יתר טענותיה תוכל המבקשת להעלות בפני בית הדין קמא במהלך הדיון.

לשיטת המבקשת בבקשת רשות הערעור, בסופו של יום – יהא אשר יהא – לא ייוותרו בידי המשיב זכויות בנכס, שכן הזכויות שהיו לו, אם היו לו, עברו או יועברו לידי המנהלת המיוחדת ולטובת נושיו של המשיב. אפשר שכך הדבר, אין בדעתנו להיכנס עתה לגופו של עניין. המבקשת טוענת גם כי הגיעה להסכם עם המנהלת המיוחדת ומכוחו של הסכם זה תהיה התוצאה בפועל, אם תצליח היא לעמוד בהתחייבותיה שבהסכם, כי חלקו של המשיב, ככל שנניח שיש לו חלק בנכס, שהיה אמור לעבור לידי הנושים – יועבר לידיה בתמורה לתשלום שלה בעבור חובותיו של המשיב. וגם כאן: אפשר שכך הדבר אך אין אנו אמורים לקבוע או לאשר זאת עתה. בין כך ובין כך, במישור העקרוני לפחות, קיימת האפשרות לקבוע כי יש למשיב זכויות בנכס וכי עד בוא עת העברתן בפועל לידי הנושים או עד אישורו ואף ביצועו של ההסכם המדובר עדיין מחזיק הוא בזכויות אלה, כולן או חלקן, וזכאי להשתמש בנכס משום כך.

למבקשת טענות שונות שאפשר שיש בהן כדי לדחות את האפשרות לקבוע כאמור, אולם מקומן של טענות אלה הוא בהליך המדובר שבבית דין קמא. אף משום כך – ובהינתן כי שאלה זו עצמה אינה שאלה הנוגעת למנהלת המיוחדת, לנושים ולחובות – אין עילה ואין הצדקה להורות לבית דין קמא שלא לדון בשאלה זו עתה.

נוכח כל האמור דין בקשת עיכוב הביצוע, היינו הבקשה להורות לבית דין קמא להימנע מלעסוק הדיון הקרוב בסוגיה הרכושית, להידחות.

החלטה זו מותרת בפרסום בכפוף להשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.

ניתן ביום י"א בתמוז התשפ"א (21.6.2021).

הרב שלמה שפירא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה